

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання аудиторної та самостійної роботи

з дисципліни

«ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	D БІЗНЕС, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВО
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	D 8 ПРАВО
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	ПРАВО
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Соціально-гуманітарний

Біла Церква
2025

УДК:

Затверджено

Науково-методичною комісією Білоцерківського НАУ

Протокол № 4 від «20» листопада 2025 р.

Укладачі:

Тимошук О.Г., канд. юрид. наук, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Макарчук В.В., доктор юрид. наук, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Тимошук О.Г. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Юридична деонтологія» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D8 «Право» / уклад. О.Г. Тимошук, В.В. Макарчук. Біла Церква: БНАУ, 2025. 40 с.

Публікація містить рекомендації здобувачам вищої освіти для підготовки до практичних занять з дисципліни «Юридична деонтологія», структуру та зміст навчальної дисципліни, теоретичні та письмові практичні завдання для підготовки, питання для обговорення, завдання для самостійної роботи, тестові завдання для самоконтролю та рекомендовану літературу. Видання спрямоване на розвиток професійних компетентностей у сфері юридичної деонтології, зокрема на формування в здобувачів вищої освіти усвідомлення етичних засад та морально-правових принципів діяльності юриста, здатності до критичного аналізу норм чинного законодавства, що регулюють професійну поведінку правника, а також уміння застосовувати ці норми на практиці відповідно до вимог професійної честі, справедливості та відповідальності.

Рецензент:

Обіюх Н.М., канд. юрид. наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Білоцерківського НАУ

Методичні вказівки розглянуто на засіданні кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін, протокол №3 від 23.10.2025р.

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету, протокол №3 від 13.11.2025р.

© О.Г. Тимошук, 2025

ЗМІСТ

№ п/п	Назва	Стор.
1.	Передмова	4
2.	Контент змістових модулів	7
3.	Тематика практичних занять	8
4.	Тестові завдання для самоконтролю	27
5.	Орієнтовний перелік питань до заліку	30
6.	Критерії оцінювання результатів навчання здобувача	32
7.	Словник термінів англійською мовою з перекладом з навчальної дисципліни “Юридична деонтологія”	34
8.	Рекомендовані джерела інформації	36

ПЕРЕДМОВА

Сучасна правова держава потребує юристів нового покоління — не лише високоосвічених фахівців, обізнаних у законодавстві, а й морально зрілих, духовно розвинених особистостей, які усвідомлюють соціальну значущість своєї професії. Саме цьому сприяє вивчення навчальної дисципліни «Юридична деонтологія», яка формує у студентів систему морально-етичних, психологічних та культурних орієнтирів майбутньої професійної діяльності.

У період суспільних трансформацій, воєнних викликів і розбудови правової держави Україна особливо потребує юристів, спроможних поєднати знання права з принципами справедливості, гідності та гуманізму. Тому юридична деонтологія посідає особливе місце в системі правничих знань — як дисципліна, що формує професійну свідомість, моральну відповідальність і культуру поведінки правника.

Методичні рекомендації, запропоновані в цьому виданні, розроблено з метою забезпечення ефективного засвоєння навчального матеріалу, систематизації знань і розвитку навичок етичного самоконтролю, професійної комунікації та саморефлексії студентів. Вони охоплюють ключові змістові модулі дисципліни:

- сутність, предмет і методологію юридичної деонтології;
- професійну культуру юриста та етичні основи правничої діяльності;
- психологічні й естетичні аспекти професії;
- проблематику професійної деформації та шляхи її подолання.

Методичні рекомендації покликані сприяти формуванню цілісного уявлення про моральну природу юридичної професії, допомогти студентам зрозуміти, що ефективна правнича діяльність неможлива без високого рівня внутрішньої культури, совісності та відданості принципам права.

Методичні матеріали можуть бути використані під час лекцій, семінарських і практичних занять, у процесі самостійної роботи студентів, а також при підготовці до заліків і підсумкового контролю знань.

Автор висловлює сподівання, що запропоновані рекомендації сприятимуть не лише професійному становленню студентів-правників, а й розвитку в них громадянської позиції, етичної відповідальності та прагнення служити суспільству на засадах справедливості й верховенства права.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають: **1) загальні компетентності:**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

2) спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

Згідно з освітньо-професійною програмою очікуваними результатами вивчення дисципліни є наступні **програмні результати навчання:**

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

3.1 Аналізувати зміст професійно значущих матеріалів (нормативно-правові акти, етичні кодекси, судову практику, наукову літературу) у сфері юридичної етики та деонтології;

3.2. Пояснювати правові та морально-етичні підходи, виявлені в різних джерелах, з позиції юридичної професійної відповідальності; адаптувати отриману інформацію до конкретних етичних дилем і ситуацій, що виникають у професійній юридичній діяльності.

ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

18.1. Аналізувати зміст і значення основних правових доктрин, цінностей та принципів (верховенство права, законність, справедливість, гуманізм) у контексті юридичної професії;

18.2. Пояснювати їхній вплив на формування етичних стандартів поведінки юриста та реалізацію норм права в національній правовій системі; адаптувати загальні правові принципи до конкретних професійних ситуацій, зокрема при виникненні морально-правових колізій;

18.3. Застосовувати доктринальні підходи і ціннісні орієнтири для прийняття етично виважених і юридично обґрунтованих рішень у правозастосовній практиці.

ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

19.1. Аналізувати ключові правові явища та процеси (законність, правопорядок, правосвідомість, юридична відповідальність) у контексті професійної юридичної етики;

19.2. Пояснювати їхню природу, структуру та роль у функціонуванні правової системи та професійної діяльності юриста; адаптувати правові знання до аналізу морально-етичних аспектів юридичної практики та поведінки правника;

19.3. Застосовувати розуміння правових явищ і процесів для формування власної професійної позиції та прийняття етично обґрунтованих рішень у юридичній діяльності.

Лекційні заняття системно охоплюють весь курс, допомагають здобувачам вищої освіти усвідомити та засвоїти систему морально-етичних, психологічних та культурних орієнтирів майбутньої професійної діяльності.

Практичні (семінарські) заняття проводяться як згідно з питаннями, які розглядалися під час лекційних занять, так і за питаннями, які пропонувалися здобувачам вищої освіти для самостійного вивчення. Проведення практичних (семінарських) занять має за мету сформувати у здобувачів компетентності щодо критичного мислення та аналізу правових норм, які регулюють відносини щодо формування цілісного уявлення про моральну природу юридичної професії, так як ефективна правнича діяльність неможлива без високого рівня внутрішньої культури, совісності та відданості принципам права.

КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Змістовий модуль І. Загальні положення юридичної деонтології

- 1.1. Юридична деонтологія: сутність, становлення та місце в системі правничих знань.
- 1.2. Професія «юрист», основні види професії юриста. Професіограми юридичних професій.
- 1.3. Юридична практика. Юридична практична діяльність.
- 1.4. Юридична наука і освіта як складові професійного становлення юриста: понятійно-структурні засади, спеціалізації та напрями розвитку в Україні.
- 1.7. Організаційно-правові аспекти діяльності юриста.

Змістовий модуль 2. Професійна культура юриста-правника

- 2.1. Основи професійної культури юриста.
- 2.2. Етичні основи професійної діяльності юриста
- 2.3. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста.
- 2.4. Поняття, зміст і структура естетичної культури юриста
- 2.5. Професійна деформація юриста: сутність, причини та шляхи подолання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Загальні положення юридичної деонтології

Практичне заняття 1. *Юридична деонтологія: сутність, становлення та місце в системі правничих знань*

План заняття

1. Поняття та значення юридичної деонтології у системі правничої освіти.
2. Основні риси та структурні елементи юридичної деонтології як науки.
3. Історичні передумови виникнення та розвиток деонтологічних поглядів у юридичній практиці.
4. Предмет, об'єкт і методи юридичної деонтології.
5. Місце юридичної деонтології серед юридичних і суспільних наук.
6. Юридична деонтологія як чинник формування професійної культури та моральної відповідальності юриста.

Питання для обговорення

1. Чим юридична деонтологія відрізняється від професійної етики юриста?
2. Які історичні обставини вплинули на появу юридичної деонтології як окремої галузі знань?
3. У чому полягає специфіка предмета та методу юридичної деонтології?
4. Яким чином юридична деонтологія взаємодіє з філософією права, соціологією та психологією?
5. Яке місце займає юридична деонтологія в системі підготовки майбутніх правників?
6. Як знання деонтологічних принципів впливають на поведінку та рішення юриста в практичній діяльності?

Письмові завдання для перевірки знань

1. Дайте визначення поняття «юридична деонтологія» і розкрийте її основні ознаки.
Складіть коротку хронологічну схему розвитку юридичної деонтології в Україні та світі.
2. Порівняйте предмет і метод юридичної деонтології з предметом і методом теорії держави і права.
3. Опишіть взаємозв'язок юридичної деонтології з моральними нормами суспільства.
4. Поясніть, чому юридична деонтологія є необхідною складовою професійної підготовки юриста.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати тексти Законів України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і «Про державну службу» — визначити норми, що мають деонтологічний характер.
2. Підготувати коротке повідомлення (до 5 хвилин) про одного з видатних теоретиків юридичної етики або деонтології.
3. Скласти порівняльну таблицю: *«Юридична етика — Юридична деонтологія — Професійна культура юриста»*.

Орієнтовні теми есе

1. Юридична деонтологія як моральний компас сучасного юриста.
2. Взаємозв'язок права і моралі у професійній діяльності правника.
3. Еволюція уявлень про професійну честь і гідність у правничій професії.
4. Юридична деонтологія як запорука довіри суспільства до правосуддя.
5. Роль юридичної деонтології у формуванні правосвідомості та етичного лідерства юриста.

Література до теми:

1. Гавринчук М.П., Кравчук С.Й. Юридична деонтологія. Основи професійної діяльності юриста : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2023. 234 с.
2. Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с.
3. Чернищук Н. В. Юридична деонтологія : навчально-методичний

посібник / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2024. 136 с.

Практичне заняття 2. Професія “юрист”, основні види професії юриста. Професіограми юридичних професій

План заняття

1. Поняття юридичної професії та її роль у суспільстві.
2. Основні ознаки й вимоги до професії юриста.
3. Класифікація юридичних професій: суддя, прокурор, адвокат, нотаріус, юрисконсульт, державний службовець-правник.
4. Професіограма юриста: структура, елементи, значення для професійного добору.
5. Професійно-етичні та психологічні якості, необхідні для ефективної юридичної діяльності.
6. Проблеми професійної ідентичності та кар’єрного розвитку сучасного юриста.

Питання для обговорення

1. У чому полягає суспільне значення професії юриста?
2. Які основні компетентності формують професійний портрет юриста?
3. Чим відрізняються функції та завдання судді, адвоката, прокурора та юрисконсульта?
4. Яке призначення має професіограма і як вона допомагає у відборі та підготовці правників?
5. Які морально-етичні якості є визначальними для представників юридичних професій?

Письмові завдання для перевірки знань

1. Дайте визначення поняття «професія юриста» та назвіть її основні риси.
2. Складіть таблицю, у якій порівняйте функції та відповідальність різних видів юридичних професій.
3. Охарактеризуйте основні складові професіограми юриста (знання, уміння, навички, моральні якості, психологічні риси).
4. Розкрийте роль професійної етики у діяльності юриста будь-якої спеціалізації.

5. Опишіть шляхи професійного розвитку юриста та запобігання професійній деформації.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати коротке повідомлення про одну з юридичних професій (наприклад: суддя, адвокат, прокурор, юрисконсульт, нотаріус) — з описом її функцій, вимог і етичних норм.
2. Розробити власну міні-професіограму юриста, орієнтуючись на обрану спеціалізацію.
3. Ознайомитися з текстами Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” і Закону України “Про судоустрій і статус суддів” — виписати положення, що визначають професійні вимоги до правників.

Орієнтовні теми есе

1. Професія юриста як покликання: моральний і соціальний вимір.
2. Яким має бути сучасний юрист: компетентності, цінності, відповідальність.
3. Порівняльна характеристика етичних стандартів адвоката та судді.
4. Професіограма юриста як інструмент професійного самопізнання.
5. Виклики та перспективи розвитку юридичної професії в умовах сучасної України.

Література до теми:

1. Чернищук Н. В. Юридична деонтологія : навчально-методичний посібник / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2024. 136 с.
2. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, Ст. 141.
3. Закон України. Про судоустрій і статус суддів. Відомості Верховної Ради України, 2016, № 31, ст.545
4. Закон України. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Відомості Верховної Ради, 2013, № 27, ст. 282.

Практичне заняття 3. *Юридична практика. Юридична практична діяльність*

План заняття

1. Поняття юридичної практики та її значення у системі правничої діяльності.
2. Структура, види та напрями юридичної практики.
3. Принципи та методи здійснення юридичної практичної діяльності.
4. Етичні та психологічні аспекти юридичної практики.
5. Юридична практика як складова професійної підготовки юриста.
6. Проблеми та перспективи розвитку юридичної практичної діяльності в Україні.

Питання для обговорення

1. У чому полягає сутність юридичної практики як виду професійної діяльності юриста?
2. Які основні види юридичної практики можна виокремити залежно від її змісту та суб'єктів?
3. Яке значення мають правові, етичні та організаційні принципи у практичній діяльності юриста?
4. Як співвідносяться теоретичні знання і практичні навички у правозастосуванні?
5. Яке місце посідає практика у формуванні професійної компетентності майбутнього юриста?
6. Які чинники сприяють ефективності або, навпаки, викликають деформацію юридичної практики?

Письмові завдання для перевірки знань

1. Наведіть приклади основних видів юридичної практики (судова, нотаріальна, адвокатська, адміністративна, правозастосовна тощо).
2. Опишіть ключові принципи, якими має керуватися юрист у своїй практичній діяльності.
3. Поясніть, як юридична практика сприяє формуванню професійних і моральних якостей юриста.
4. Розкрийте роль юридичної практики у забезпеченні верховенства права та справедливості.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати приклад судового рішення або іншого юридичного документа (на вибір) та визначити елементи юридичної практики, що проявилися під час його підготовки.

2. Підготувати коротке повідомлення (до 5 хв.) про один із видів юридичної практики в Україні (наприклад, прокурорську, адвокатську чи нотаріальну).
3. Розробити власну схему “Структура юридичної практики” (з урахуванням суб’єктів, етапів, цілей і результатів діяльності).

Орієнтовні теми есе

1. Юридична практика як міст між теорією права та реальним життям.
2. Моральна відповідальність юриста у процесі здійснення юридичної практики.
3. Проблеми та виклики сучасної юридичної практики в Україні.
4. Роль практичної підготовки у формуванні професійної ідентичності майбутнього юриста.

Юридична практика як засіб утвердження принципу верховенства права.

Література до теми:

1. Закон України. Про судоустрій і статус суддів. Відомості Верховної Ради України, 2016, № 31, ст.545
2. Закон України. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Відомості Верховної Ради, 2013, № 27, ст. 282.
3. Закон України. Про державну службу. Відомості Верховної Ради України, 2016, № 4, ст. 43
4. Закон України. Про нотаріат. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст. 383.
5. Закон України Про прокуратуру. Відомості Верховної Ради, 2015, № 2-3, ст.12

Практичне заняття 4. *Юридична наука і освіта як складові професійного становлення юриста: понятійно-структурні засади, спеціалізації та напрями розвитку в Україні.*

План заняття

1. Поняття юридичної науки та її роль у формуванні правничого мислення.
2. Структура юридичної науки: фундаментальні, галузеві та прикладні напрями.

3. Поняття та сутність юридичної освіти як елемента професійного становлення юриста.
4. Принципи, цілі та завдання сучасної юридичної освіти в Україні.
5. Співвідношення юридичної науки, освіти і практики в системі професійної підготовки правника.
6. Спеціалізації юридичної професії: основні напрями та тенденції розвитку.
7. Перспективи модернізації юридичної освіти й науки в Україні в контексті європейської інтеграції.

Питання для обговорення

1. Яке місце юридичної науки у системі суспільних наук і в професійному становленні юриста?
2. Яким чином структура юридичної науки впливає на підготовку майбутніх правників?
3. У чому полягає значення юридичної освіти для формування професійної компетентності юриста?
4. Які основні принципи і стандарти лежать в основі сучасної юридичної освіти в Україні?
5. Як взаємодіють між собою юридична освіта, наука і практика?
6. Які спеціалізації юридичної професії мають найбільше значення у сучасних умовах?
7. Які виклики та перспективи стоять перед юридичною освітою і наукою в Україні на шляху інтеграції до європейського правового простору?

Письмові завдання для перевірки знань

1. Розкрийте структуру юридичної науки та назвіть її основні галузі.
2. Опишіть ключові принципи сучасної юридичної освіти в Україні.
3. Поясніть взаємозв'язок юридичної науки, освіти і практики у формуванні професійної культури юриста.
4. Наведіть приклади основних спеціалізацій у правничій сфері та охарактеризуйте їх особливості.
5. Проаналізуйте чинні тенденції розвитку юридичної освіти в Україні у контексті Болонського процесу.
6. Напишіть короткий висновок: чому розвиток юридичної науки є передумовою підвищення якості юридичної освіти.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитись із положеннями Закону України “Про вищу освіту” щодо підготовки фахівців у галузі права — зробити короткий конспект.
2. Проаналізувати вимоги до професійних компетентностей юриста згідно з освітніми стандартами спеціальності «Право».
3. Підготувати короткий огляд однієї з сучасних реформ у сфері юридичної освіти в Україні.

Орієнтовні теми есе

1. Юридична наука як інтелектуальна основа правничої професії.
2. Роль юридичної освіти у формуванні професійної культури та етики юриста.
3. Єдність науки, освіти і практики як ключ до ефективної правничої діяльності.
4. Проблеми і перспективи модернізації юридичної освіти в Україні.
5. Спеціалізація у юридичній професії: виклик чи можливість?
6. Юридична освіта України у контексті європейських освітніх стандартів.
7. Наукові дослідження як шлях до оновлення змісту юридичної освіти.

Література до теми:

1. Вавринчук М.П., Кравчук С.Й. Юридична деонтологія. Основи професійної діяльності юриста: навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2023. 234 с.
2. Закон України “Про вищу освіту”. Відомості Верховної Ради, 2014, № 37-38, ст.2004

Практичне заняття 5. *Основи професійної культури юриста*

План заняття

1. Поняття та структура професійної культури юриста
2. Морально-етичні засади професійної культури правника.
3. Правосвідомість і правова культура як складові професійної культури юриста.

4. Професійна компетентність, відповідальність та дисципліна у діяльності юриста.
5. Комунікативна культура юриста: мовна, етична, психологічна складові.
6. Культура зовнішнього вигляду, поведінки та іміджу правника.
7. Шляхи формування і вдосконалення професійної культури сучасного юриста.

Питання для обговорення

1. У чому полягає сутність професійної культури юриста?
2. Яке значення має правова культура у здійсненні юридичної діяльності?
3. Які моральні та етичні норми визначають поведінку юриста у професійному середовищі?
4. Як проявляється комунікативна культура юриста у спілкуванні з клієнтами, колегами та судами?
5. Яку роль відіграє культура зовнішнього вигляду та самопрезентації у професійній діяльності юриста?
6. Які чинники впливають на формування високого рівня професійної культури майбутніх юристів?

Письмові завдання для перевірки знань

1. Дайте визначення поняття «професійна культура юриста».
2. Назвіть основні компоненти професійної культури юриста та розкрийте їх зміст.
3. Охарактеризуйте морально-етичні норми, що регулюють поведінку юриста.
4. Опишіть значення комунікативних навичок для професійного успіху юриста.
5. Наведіть приклади проявів професійної культури (або її відсутності) у діяльності юриста.
6. Сформулюйте власне бачення шляхів підвищення рівня професійної культури правника.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати текст Правил адвокатської етики України та виділити положення, що стосуються професійної культури юриста.

2. Підготувати короткий реферат (1–2 сторінки) на тему: *«Моральна відповідальність юриста у суспільстві»*.
3. Розробити таблицю: *«Складові професійної культури юриста та їх прояв у практичній діяльності»*.
4. Проаналізувати приклад з практики (судової чи адвокатської), де проявилися високі або низькі стандарти професійної культури.

Орієнтовні теми есе

1. Професійна культура юриста як показник рівня розвитку правової держави.
2. Моральність і право: взаємозв'язок у професійній діяльності юриста.
3. Етика спілкування як складова успішної юридичної кар'єри.
4. Роль самодисципліни і внутрішньої культури у становленні правника.
5. Зовнішній вигляд і поведінка юриста як елемент професійного іміджу.
6. Професійна культура юриста в умовах цифровізації правової сфери.
7. Формування професійної культури майбутнього юриста у процесі навчання.

Література до теми:

1. Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с.
2. Бородай О. Д. Етика й мораль у контексті свободи вибору: сучасні дискусії й конфлікти. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. № 47. С. 3–8.
3. Заборовський В.В., Манзюк В.В., Копча І.І. Співвідношення категорій «право» і «мораль» в контексті здійснення адвокатської діяльності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Вип. 77. Ч. 2. С. 270-275.

Практичне заняття 6. *Етичні основи професійної діяльності юриста. Юридична етика як частина професійної культури.*

План заняття

1. Поняття, предмет і система юридичної етики.

2. Моральні засади та цінності в юридичній професії.
3. Основні принципи юридичної етики: законність, справедливість, чесність, неупередженість.
4. Етичні вимоги до поведінки юриста в професійній діяльності.
5. Професійний обов'язок і моральна відповідальність юриста.
6. Юридична етика як елемент професійної культури правника.
7. Значення юридичної етики у формуванні авторитету юриста та довіри до правничої системи.

Питання для обговорення

1. У чому полягає сутність юридичної етики як галузі знань і частини професійної культури?
2. Які моральні принципи лежать в основі професійної діяльності юриста?
3. Як етичні норми впливають на прийняття юридичних рішень?
4. Яким чином юридична етика пов'язана з поняттям професійного обов'язку та честі юриста?
5. У чому полягає значення дотримання етичних стандартів у стосунках між юристом і клієнтом?
6. Як порушення норм юридичної етики впливає на авторитет професії та довіру суспільства?
7. Які шляхи вдосконалення етичної культури сучасного українського юриста можна запропонувати?

Письмові завдання для перевірки знань

1. Дайте визначення понять «юридична етика» та «етичні основи професійної діяльності юриста».
2. Перелічіть і коротко охарактеризуйте основні принципи юридичної етики.
3. Розкрийте поняття «професійна честь» і «гідність юриста», наведіть приклади їх проявів.
4. Опишіть роль моральної відповідальності у професійній діяльності юриста.
5. Поясніть зв'язок між юридичною етикою та професійною культурою правника.
6. Проаналізуйте одну реальну або змодельовану ситуацію порушення етичних норм у юридичній практиці.

7. Напишіть короткий висновок про значення етичних стандартів у зміцненні довіри до системи правосуддя.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися з Правилами адвокатської етики України та підготувати короткий огляд основних етичних вимог до адвоката.
2. Підготувати порівняльну характеристику: *«Юридична етика» і «Загальна професійна етика».
3. Створити таблицю: «Етичні принципи юриста — їх прояв у практичній діяльності».
4. Проаналізувати судову або адвокатську ситуацію (з відкритих джерел), де виник конфлікт етичного вибору, і запропонувати шляхи його вирішення.
5. Написати короткий реферат (1–2 сторінки) на тему: «Етичні виклики в діяльності юриста в умовах воєнного стану».

Орієнтовні теми есе

1. Юридична етика як фундамент професійної гідності юриста.
2. Моральна відповідальність юриста перед суспільством і державою.
3. Етична дилема юриста: як знайти баланс між законом і совістю.
4. Роль юридичної етики у зміцненні довіри до судової влади.
5. Професійна честь і совість як моральні орієнтири правника.
6. Юридична етика в умовах цифровізації та інформаційних викликів.
7. Етична культура юриста як гарантія верховенства права.

Література до теми:

1. Бородай О. Д. Етика й мораль у контексті свободи вибору: сучасні дискусії й конфлікти. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. № 47. С. 3–8.
2. Заборовський В.В., Манзюк В.В. Правова природа відповідальності адвоката за прояв неповаги до суду. Порівняльно-аналітичне право. 2015. № 2. С. 294–297.
3. Шемчук В. В. Професійна етика діяльності прокурора. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія юридична). 2023. № 1. С. 77-85.
4. Денисовський М. Д., Сівіцька Г. Є. Професійна етика адвоката. Галицькі студії. Юридичні науки. 2023. № 2. С. 17–21.

Практичне заняття 7. Психологічні аспекти професійної діяльності юриста.

План заняття

1. Поняття та значення психології у професійній діяльності юриста.
2. Основні психологічні якості, необхідні для успішної юридичної практики.
3. Юридичне мислення: структура, види та особливості формування.
4. Професійна спостережливість, емпатія та психологічна проникливість юриста.
5. Комунікативна компетентність і культура ділового спілкування.
6. Психологічні труднощі юридичної діяльності та шляхи їх подолання.
7. Професійна деформація юриста: сутність, причини та профілактика.

Питання для обговорення

1. Яку роль відіграє психологія у професійній підготовці юриста?
2. Які риси характеру та психічні якості найважливіші для юриста?
3. У чому полягають особливості юридичного мислення?
4. Як проявляється емпатія та психологічна проникливість у спілкуванні з клієнтом чи підзахисним?
5. Чому комунікативна культура є важливою складовою професійної діяльності правника?
6. Які психологічні чинники спричиняють професійне вигорання або деформацію юриста?
7. Які методи саморегуляції та психологічної стійкості допомагають юристу ефективно виконувати свої обов'язки?

Письмові завдання для перевірки знань

1. Дайте визначення поняття «психологічні аспекти юридичної діяльності».
2. Назвіть основні психологічні риси, притаманні професійному юристу.
3. Розкрийте поняття «юридичне мислення», охарактеризуйте його види.
4. Опишіть роль комунікативної компетентності у діяльності юриста.

5. Поясніть, як емпатія та психологічна спостережливість впливають на ефективність юридичної практики.
6. Проаналізуйте причини виникнення професійної деформації юриста.
7. Сформулюйте рекомендації щодо підтримання психологічної рівноваги у професійній діяльності.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати коротке повідомлення на тему: *«Психологічні якості, що забезпечують успіх у юридичній діяльності»*.
2. Розробити анкету або тест для самооцінки власних професійно-психологічних рис.
3. Підготувати аналіз прикладу (з художнього твору чи реальної практики), де проявилися психологічні труднощі у роботі юриста.
4. Опрацювати наукову статтю з юридичної психології та скласти короткий конспект основних ідей.

Орієнтовні теми есе

1. Психологічна культура юриста як чинник ефективності правничої діяльності.
2. Емпатія та емоційний інтелект у роботі юриста.
3. Професійна деформація юриста: як її розпізнати та запобігти.
4. Юридичне мислення як особливий тип професійного світогляду. Стресостійкість і саморегуляція в юридичній професії.
5. Комунікативна майстерність як запорука успішної адвокатської або судової практики.
6. Вплив психологічної культури юриста на рівень довіри суспільства до правосуддя.

Література до теми:

1. Панов М. *Психологічні особливості професійної діяльності юриста*. Матеріали конференцій МЦНД, 2024, 13.09.2024; Івано-Франківськ, Україна: 188–192.
2. Мудрик А. Б., Кихтюк О. В. До питання професійної компетентності юриста. Психологічні перспективи. 2020. Вип. 35. С. 83–100.
3. Писаревська О. В. Стратегічна компетентність у структурі професійної компетентності юристів–міжнародників (на прикладі

досвіду університетів Франції). Педагогічний альманах. 2019. Вип. 42. С. 122–129.

Практичне заняття 8. *Поняття, зміст і структура естетичної культури юриста.*

План заняття

1. Поняття естетичної культури та її значення у формуванні особистості юриста.
2. Структура естетичної культури юриста: зовнішня, внутрішня, професійна.
3. Естетичні цінності та смаки як складові естетичної культури.
4. Зовнішній вигляд, культура поведінки і мови як вияв естетичної культури правника.
5. Естетичний компонент у юридичній діяльності: оформлення документів, культура спілкування, діловий стиль.
6. Взаємозв'язок естетичної, етичної та професійної культур юриста.
7. Формування та вдосконалення естетичної культури у процесі професійного становлення юриста.

Питання для обговорення

1. Як ви розумієте поняття «естетична культура юриста» і чому вона важлива для професії?
2. Які основні елементи складають структуру естетичної культури юриста?
3. У чому полягає зв'язок між естетичною культурою та професійною етикою юриста?
4. Як культура мовлення впливає на професійний імідж юриста?
5. Чому зовнішній вигляд і манери поведінки юриста є важливою складовою його професійної культури?
6. Як естетичні цінності проявляються у правозастосовній діяльності?
7. Які шляхи формування і підтримання естетичної культури юриста ви можете запропонувати?

Письмові завдання для перевірки знань

1. Дайте визначення поняття «естетична культура юриста».
2. Перелічіть основні складові естетичної культури та коротко охарактеризуйте кожен.

3. Поясніть, як естетична культура пов'язана з професійною поведінкою юриста.
4. Охарактеризуйте роль культури зовнішнього вигляду у формуванні професійного іміджу юриста.
5. Опишіть значення культури мовлення для підтримання авторитету правника.
6. Наведіть приклади проявів естетичної культури у правничій практиці.

Завдання для самостійної роботи

1. Створити таблицю: *«Складові естетичної культури юриста — форми їх прояву у професійній діяльності»*.
2. Проаналізувати приклад публічного виступу або судового засідання з точки зору естетичної культури мовлення.
3. Розробити власний *етико-естетичний кодекс юриста* (короткий перелік правил поведінки, зовнішнього вигляду, спілкування).
4. Провести самооцінку власного рівня естетичної культури (зовнішній вигляд, мовлення, стиль спілкування, організованість).

Орієнтовні теми есе

1. Естетична культура як невід'ємна складова професійного іміджу юриста.
2. Мистецтво спілкування у правничій професії: естетичний вимір.
3. Гармонія зовнішнього та внутрішнього образу юриста.
4. Роль естетичних цінностей у формуванні довіри до юриста.
5. Естетика документів і ділового стилю у професійній діяльності юриста.
6. Культура мови як прояв інтелігентності та естетичного смаку правника.
7. Естетична культура як шлях до самовдосконалення майбутнього юриста.

Література до теми:

1. Зелений В. Естетична культура і творчість майбутніх правоохоронців. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки. 2018. № 3. С. 223–230.

2. Саветчук Н. М. Поняття естетичної культури юриста: теоретико-правовий аспект / Н. Саветчук, В. Питльована // Збірник наукових статей. - 2024. - С. 4.43- 4.54.
3. Гапотій В. Д. Культура спілкування як складова естетичної культури юриста. Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. Вип. 39. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. – С. 57-59. 2. Козар Ю. Ю. Службовий етикет як компонент професійної культури юриста. Actual scientific research in the modern world // Journal. Pereiaslav, 2022. Issue 7(87). – С. 215-220.

Практичне заняття 9. Професійна деформація юриста: сутність, причини та шляхи подолання.

План заняття

1. Поняття та сутність професійної деформації юриста.
2. Основні види та форми прояву професійної деформації.
3. Психологічні, соціальні та професійні чинники, що спричиняють деформацію.
4. Вплив професійної деформації на ефективність юридичної діяльності.
5. Етичні наслідки професійної деформації у поведінці юриста.
6. Профілактика професійної деформації: індивідуальні та організаційні заходи.
7. Шляхи подолання та запобігання професійній деформації в юридичній практиці.

Питання для обговорення

1. У чому полягає сутність поняття «професійна деформація юриста»?
2. Які особливості професійної діяльності юриста сприяють виникненню деформації?
3. Які основні ознаки вказують на наявність професійної деформації у правника?
4. Як професійна деформація впливає на моральну та етичну поведінку юриста?
5. Які психологічні механізми лежать в основі розвитку професійної деформації?

6. Як можна виявити початкові симптоми професійного вигорання або емоційного виснаження юриста?
7. Які способи подолання та профілактики професійної деформації ви вважаєте найефективнішими?

Письмові завдання для перевірки знань

1. Дайте визначення поняття «професійна деформація юриста».
2. Перелічіть основні причини виникнення професійної деформації в юридичній діяльності.
3. Розкрийте психологічні прояви професійної деформації.
4. Опишіть вплив деформації на морально-етичну поведінку юриста.
5. Наведіть приклади типових форм професійної деформації у суддів, прокурорів, адвокатів.
6. Запропонуйте заходи профілактики професійного вигорання юристів.
Проаналізуйте власні способи підтримання психологічного балансу і професійної рівноваги.

Завдання для самостійної роботи

1. Підготувати коротке повідомлення (до 5 хв.) на тему: *«Професійне вигорання як різновид професійної деформації юриста»*.
2. Розробити власний *«План профілактики професійної деформації юриста»* (поради, вправи, організаційні заходи).
3. Опрацювати наукову статтю або розділ із юридичної психології, що стосується професійної деформації, і скласти короткий конспект.
4. Скласти таблицю: *«Причини професійної деформації юриста — шляхи подолання»*.

Орієнтовні теми есе

1. Професійна деформація юриста як виклик його моральності та етики.
2. Психологічне вигорання юриста: природа, ознаки, наслідки.
3. Моральна стійкість як засіб подолання професійної деформації.
4. Вплив умов праці та середовища на формування професійної деформації.
5. Як зберегти гуманізм і справедливість у юридичній професії?

6. Роль етичної та психологічної культури у профілактиці професійної деформації.
7. Професійна саморегуляція як шлях збереження цілісності особистості юриста.

Література до теми:

1. Вавринчук М.П., Чорнобай О.В. Причини професійної деформації юриста. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу : зб. тез доповідей IV Всеукраїнської наукової конференції, 17 квітня 2023 р. (м. Хмельницький). Хмельницький : ХНУ, 2023.
2. Ненашева Я. В. Психологічні чинники професійної деформації юристів: кваліфікаційна робота магістра спеціальності 053 «Психологія»/ наук. керівник Н. О. Губа. Запоріжжя: ЗНУ, 2023. 69 с.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Тестові завдання з навчальної дисципліни «Юридична деонтологія»

1. Що є предметом юридичної деонтології?
 - a) Конституційні основи держави
 - b) Морально-етичні, психологічні та культурні аспекти юридичної професії
 - c) Питання кримінальної відповідальності

2. Яка головна мета юридичної деонтології як навчальної дисципліни?
 - a) Формування навичок складання процесуальних документів
 - b) Виховання моральної, професійно етичної та культурної особистості юриста
 - c) Підготовка до складання кваліфікаційного іспиту

3. Хто вперше запровадив поняття «деонтологія» у філософію моралі?
 - a) Іммануїл Кант
 - b) Джеремі Бентам
 - c) Томас Гоббс

4. До якої групи наук належить юридична деонтологія?
 - a) Природничих
 - b) Юридичних прикладних
 - c) Економічних

5. Що є головним показником професійної культури юриста?
 - a) Обсяг знань із законодавства
 - b) Висока культура поведінки, спілкування та дотримання етичних норм
 - c) Досвід роботи у державних органах

6. Який документ регулює етичні стандарти діяльності адвокатів в Україні?
 - a) Кодекс честі державного службовця
 - b) Правила адвокатської етики
 - c) Закон України «Про судоустрій і статус суддів»

7. Яка з наведених характеристик є складовою естетичної культури юриста?
 - a) Точність у застосуванні норм права
 - b) Охайність зовнішнього вигляду та культура мови
 - c) Володіння іноземними мовами

8. Який елемент не входить до структури юридичної культури?

- a) Професійна компетентність
- b) Матеріальне становище
- c) Етична поведінка

9. Який основний вид професійної діяльності юриста передбачає представництво інтересів громадян у суді?

- a) Адвокатська діяльність
- b) Прокурорська діяльність
- c) Нотаріальна діяльність

10. Який із чинників найчастіше спричиняє професійну деформацію юриста?

- a) Висока заробітна плата
- b) Тривалий стрес і надмірне емоційне навантаження
- c) Відсутність юридичної освіти

11. Що характеризує професійну деформацію юриста?

- a) Втрата здатності до правового мислення
- b) Формування спотворених професійних установок і поведінкових стереотипів
- c) Підвищення рівня правосвідомості

12. До психологічних якостей, необхідних юристу, належить:

- a) Імпульсивність
- b) Емпатія та стресостійкість
- c) Агресивність

13. Що є одним із шляхів профілактики професійної деформації юриста?

- a) Ізоляція від колективу
- b) Постійне саморозвиття та етична рефлексія
- c) Перевантаження роботою

14. У чому полягає значення юридичної науки для професійного становлення юриста?

- a) У розвитку комунікативних навичок
- b) У формуванні системного правового мислення
- c) У підвищенні рівня особистої популярності

15. Яка риса є обов'язковою для етичного юриста?

- a) Формалізм

- b) Гуманізм
- c) Невтручання у суспільні процеси

16. Естетична культура юриста проявляється у:

- a) Точності виконання правових норм
- b) Вмінні гармонійно поєднувати зовнішній вигляд, манери, мовлення та професійну культуру
- c) Вивченні норм кримінального права

17. Що є основою юридичної етики?

- a) Професійні стандарти поведінки, засновані на моральних цінностях
- b) Відомчі накази
- c) Процесуальні норми

18. Який із наведених видів діяльності найтісніше пов'язаний із юридичною деонтологією?

- a) Розроблення технічних норм права
- b) Формування етичних і поведінкових стандартів правника
- c) Судово-медична експертиза

19. До шляхів подолання професійного вигорання юриста належать:

- a) Ігнорування емоційних станів
- b) Психологічна саморегуляція, відпочинок, розвиток хобі
- c) Збільшення кількості справ

20. Який принцип найповніше відображає гуманістичний зміст юридичної професії?

- a) «Закон понад усе, навіть без урахування людини»
- b) «Людина, її права і свободи є найвищою соціальною цінністю»
- c) «Головне — виграти справу будь-якою ціною»

**Орієнтовний перелік питань до іспиту з дисципліни
«Юридична деонтологія»**

1. Як виникла, формувалася і розвивалася юридична деонтологія як наука?
2. Що становить поняття юридичної деонтології та який є її предмет дослідження?
3. Які основні завдання юридичної деонтології?
4. У чому полягає соціальне значення юридичних деонтологічних знань?
5. Яке місце юридичної деонтології в системі суспільних і юридичних наук?
6. Якими є методи юридичної деонтології, їх види та зміст?
7. Які функції та принципи властиві юридичній деонтології?
8. Що таке юридична діяльність, які її ознаки та особливості?
9. Які основні елементи структури юридичної діяльності та її внутрішні й зовнішні форми?
10. Які основні функції юридичної діяльності?
11. У чому полягає значення юридичної діяльності як різновиду соціальної практики?
12. Якими є поняття, види та форми юридичної освіти?
13. Як побудована система юридичної освіти в Україні та які існують державні стандарти?
14. Які сучасні тенденції розвитку професійної діяльності юристів?
15. Яку роль відіграють юристи у громадянському суспільстві та правовій державі?
16. У чому полягає сутність юридичної професії та її основні риси?
17. Які проблеми професійної незалежності юриста існують у сучасному суспільстві?
18. У чому полягають особливості діяльності судді як носія судової влади?
19. Які функції та особливості прокурорської діяльності?
20. У чому полягає специфіка адвокатської діяльності?
21. Що таке соціальне регулювання юридичної діяльності та які його види?
22. Як здійснюється правова регламентація професійної поведінки юристів?

23. У чому полягає взаємозв'язок моралі та юридичної діяльності?
24. Що таке професійна деформація юристів, які її причини та види?
25. Які фактори сприяють профілактиці професійної деформації юристів?
26. Що таке правосвідомість юриста та як вона співвідноситься з правосвідомістю суспільства?
27. У чому полягає поняття та структура професійної культури юриста?
28. Яку роль відіграє правова культура юриста у формуванні правової культури суспільства?
29. Які соціально-психологічні та моральні принципи діяльності юриста?
30. У чому полягає поняття та структура моральної культури юриста?
31. Що становить естетична культура юриста і яке її значення?
32. Яке значення має юридичний етикет у професійній діяльності юриста?
33. Що таке інформаційна культура юриста та в чому її особливості?
34. Як визначається психологічна культура юриста та чому вона важлива у професії?
35. Які фактори впливають на формування професійної культури юриста?
36. У чому полягають морально-психологічні аспекти роботи судді?
37. Які морально-психологічні особливості притаманні діяльності адвоката?
38. Яке значення має професіоналізм, незалежність і компетентність у практичній юридичній діяльності?
39. Які методи розв'язання конфліктів застосовуються у юридичній практиці?
40. Яке значення має зовнішній вигляд юриста для формування його професійного іміджу?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає поточне, тематичне оцінювання (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 2).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором здобувачів вищої освіти;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів (лекцій іноземною мовою) з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню семестру – іспит.

Засоби оцінювання результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Юридична дентологія» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне усне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- аналітичні звіти, доповіді, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність здобувача в дискусії, якість конспекту. Оцінку на практичному занятті здобувач отримує за виконані задачі, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести в системі БНАУ Moodle.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов’язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Захист ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимальний бал	10	20	10	20 (10 x 2)	10	30	100

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції іноземною мовою в записі.
3. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.
4. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
5. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа BNAU MOODLE, Google Classroom.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проектор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

**Словник термінів англійською мовою з перекладом
з навчальної дисципліни “Юридична деонтологія”**

1. **Legal Deontology** — юридична деонтологія; наука про морально-етичні засади професійної діяльності юриста.
2. **Professional Ethics** — професійна етика; система моральних норм, що регулює поведінку юриста у професійній сфері.
3. **Moral Responsibility** — моральна відповідальність; усвідомлення юристом наслідків своїх дій для людини і суспільства.
4. **Professional Culture** — професійна культура; поєднання знань, етичних цінностей і поведінкових норм у діяльності юриста.
5. **Legal Profession** — юридична професія; сукупність видів діяльності, пов'язаних із застосуванням права.
6. **Code of Conduct** — кодекс поведінки; документ, що визначає морально-етичні принципи професійної діяльності.
7. **Professional Integrity** — професійна доброчесність; чесність, незалежність і вірність етичним стандартам.
8. **Conflict of Interest** — конфлікт інтересів; ситуація, коли особисті інтереси юриста можуть вплинути на об'єктивність рішень.
9. **Confidentiality** — конфіденційність; обов'язок юриста зберігати таємницю, отриману під час виконання професійних обов'язків.
10. **Professional Deformation** — професійна деформація; негативні зміни у світогляді й поведінці юриста через тривалий вплив професії.
11. **Psychological Stability** — психологічна стійкість; здатність юриста зберігати рівновагу та ефективність у стресових ситуаціях.
12. **Legal Ethics** — юридична етика; галузь етики, що вивчає моральні основи правничої діяльності.
13. **Rule of Law** — верховенство права; принцип, за яким усі, включно з державою, підкоряються закону.

14. **Human Dignity** — гідність людини; фундаментальна цінність, яку юрист має захищати у своїй роботі.
15. **Professional Competence** — професійна компетентність; поєднання знань, навичок і моральних якостей, необхідних для правничої діяльності.
16. **Justice** — справедливість; моральний і правовий ідеал, на якому ґрунтується юридична практика.
17. **Public Trust** — суспільна довіра; рівень впевненості громадян у чесності та неупередженості юристів.
18. **Self-Regulation** — саморегуляція; здатність юриста контролювати власні емоції, поведінку та моральні рішення.
19. **Professional Behavior** — професійна поведінка; зовнішній прояв етичних принципів у практичній діяльності юриста.
20. **Ethical Standards** — етичні стандарти; сукупність загальноприйнятих моральних норм у професійному середовищі юристів.

Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, Ст. 141.
2. Закон України. Про звернення громадян. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 47, ст. 256.
3. Закон України. Про судоустрій і статус суддів. Відомості Верховної Ради України, 2016, № 31, ст.545
4. Закон України. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Відомості Верховної Ради, 2013, № 27, ст. 282.
5. Закон України. Про державну службу. Відомості Верховної Ради України, 2016, № 4, ст. 43
6. Закон України. Про нотаріат. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст. 383.
7. Закон України Про прокуратуру. Відомості Верховної Ради, 2015, № 2-3, ст.12
8. Закон України “Про вищу освіту”. Відомості Верховної Ради, 2014, № 37-38, ст.2004
9. Наказ Мініюсту 07.06.2021 № 2039/5 “Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України”. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07 червня 2021 р. за № 759/36381
- 10.Правила адвокатської етики затверджені звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 року Зі змінами, затвердженим з'їздом адвокатів України 15 лютого 2019 року
- 11.Кодекс професійної етики судді, затверджений V з'їздом суддів України 24.10.2002
- 12.Вавринчук М.П., Кравчук С.Й. Юридична деонтологія. Основи професійної діяльності юриста : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2023. 234 с.
- 13.Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с.
- 14.Чернищук Н. В. Юридична деонтологія : навчально-методичний посібник / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2024. 136 с.
- 15.Бородай О. Д. Етика й мораль у контексті свободи вибору: сучасні дискусії й конфлікти. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. № 47. С. 3–8.
- 16.Заборовський В.В., Манзюк В.В., Копча І.І. Співвідношення

- категорій «право» і «мораль» в контексті здійснення адвокатської діяльності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Вип. 77. Ч. 2. С. 270-275.
17. Заборовський В.В., Манзюк В.В. Правова природа відповідальності адвоката за прояв неповаги до суду. Порівняльно-аналітичне право. 2015. № 2. С. 294–297.
 18. Шемчук В. В. Професійна етика діяльності прокурора. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія юридична). 2023. № 1. С. 77-85.
 19. Денисовський М. Д., Сівіцька Г. Є. Професійна етика адвоката. Галицькі студії. Юридичні науки. 2023. № 2. С. 17–21.
 20. Зелений В. Естетична культура і творчість майбутніх правоохоронців. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки. 2018. № 3. С. 223–230.
 21. Саветчук Н. М. Поняття естетичної культури юриста: теоретико-правовий аспект / Н. Саветчук, В. Питльована // Збірник наукових статей. - 2024. - С. 4.43- 4.54.
 22. Гапотій В. Д. Культура спілкування як складова естетичної культури юриста. Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. Вип. 39. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. – С. 57-59. 2. Козар Ю. Ю. Службовий етикет як компонент професійної культури юриста. Actual scientific research in the modern world // Journal. Pereiaslav, 2022. Issue 7(87). – С. 215-220.
 23. Вавринчук М.П., Чорнобай О.В. Причини професійної деформації юриста. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу : зб. тез доповідей IV Всеукраїнської наукової конференції, 17 квітня 2023 р. (м. Хмельницький). Хмельницький : ХНУ, 2023.
 24. Ненашева Я. В. Психологічні чинники професійної деформації юристів : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 053 «Психологія» / наук. керівник Н. О. Губа. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 69 с.
 25. Вища освіта у період воєнного стану: сучасні виклики та проблемні питання : Міжнародна науково-практична конференція. Науково-дослідний інститут публічного права, 22 березня 2025 р. Львів - Торунь : Liha-Pres, 2025. 256 с.

- 26.Панов М. *Психологічні особливості професійної діяльності юриста*. Матеріали конференцій МЦНД, 2024, 13.09.2024; Івано-Франківськ, Україна: 188–192.
- 27.Мудрик А. Б., Кихтюк О. В. До питання професійної компетентності юриста. Психологічні перспективи. 2020. Вип. 35. С. 83–100.
- 28.Писаревська О. В. Стратегічна компетентність у структурі професійної компетентності юристів–міжнародників (на прикладі досвіду університетів Франції). Педагогічний альманах. 2019. Вип. 42. С. 122–129.
- 29.Макарчук В. В. Деякі правові аспекти забезпечення законності у сфері національної безпеки правоохоронними органами. Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти (Рівне, 13-14 травня 2021 р.). Рівне: НУВГП, 2021. С. 376–379
- 30.Макарчук В.В. Вплив радянської ідеології на розвиток юридичної деонтології. Місце юридичних наук у формуванні правової культури сучасної людини. Запоріжжя, 2019. Ч.1. С. 29-32.
- 31.Макарчук В. В. Стратегічні напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності правоохоронних органів як суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 3. С. 63-67.
32. Макарчук В.В. Роль юристів у реформуванні сектору національної безпеки і оборони як складової євроінтеграції України. Матеріали круглого столу до Дня юриста України (БНАУ, 05 жовтня 2023 р.). Біла Церква, 2023. 57 с
- 33.Тимошук О. Г. Роль органів державної влади у забезпеченні прав людини і громадянина в демократичному суспільстві в умовах євроінтеграції в Україні. Права людини в умовах війни: міжнародні стандарти та національний вимір : Матеріали круглого столу присвячені Міжнародному дню прав людини (БНАУ, 11 грудня 2023 р.). Біла Церква, 2023.
- 34.Тимошук О. Г. Забезпечення прав людини в контексті євроінтеграційних процесів в Україні. Гарантії забезпечення прав та свобод людини: національний та міжнародний досвід : кол. монографія. Біла Церква: БНАУ, 2023. С. 206-240.

- 35.Тимощук О. Г. Захист прав і свобод людини і громадянина через призму діяльності інституту нотаріату в Україні в умовах війни. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. - № 5. С. 195-197.
- 36.Тимощук О. Г. Професійно-етичні та деонтологічні засади діяльності нотаріуса. Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту: Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (БНАУ, 3 жовтня 2024 р.). Біла Церква, 2024. С. 64-66.
- 37.Тимощук О. Г. Нотаріальна таємниця, як механізм захисту від корупції в Україні. Окремі аспекти кримінально-правової політики у сфері запобігання корупції : матеріали Всеукр. круглого столу присвячені Міжнародному дню боротьби з корупцією (БНАУ, 05 листопада 2024 р.). Біла Церква, 2024. С. 19-21.
- 38.Тимощук О. Г. Механізми захисту прав людини в контексті міжнародних стандартів та судової практики: інституційні виклики і національна ефективність. Україна в умовах євроінтеграції: проблеми та перспективи : Збірник матеріалів Круглого столу до дня Європи в межах роботи гуртка «Актуальні проблеми міжнародного права» (БНАУ, 08 травня 2025). Біла Церква, 2025. С. 45-49.
- 39.Колізії в реалізації та захисті прав людини: навчальний посібник / кол. авторів. Білоцерківський нац. агр. ун-т. - Біла Церква, 2025. 333 с.

Тимощук О.Г. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з дисципліни «Юридична деонтологія» здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D8 «Право» / уклад. О.Г. Тимощук, В.В. Макарчук. Біла Церква: БНАУ, 2025. 40 с.

Тимощук Олеся Григорівна

Редактор О.О. Грушко

Комп'ютерний набір:

Комп'ютерна верстка:

Здано до складання

Підписано до друку

Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж .

Зам. Ціна

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БНАУ

09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01